

Bane NOR SF
Postboks 4350
2308 Hamar

Saksbehandler, innvalgstelefon
Andreas Røed, 32266614

Vedtak om endring av tillatelse etter forurensningsloven - endrede grenseverdier for støy i UDK01, UDK02 og UDK33

Bane NOR SF har søkt om endring av støykrav i tillatelsene for UDK01 (2019.0063.T), UDK02 (2019.0062.T) og UDK33 (2019.1052.T) i forbindelse med anleggsarbeidene som pågår i InterCity-utbyggingen i Drammen kommune.

Fylkesmannen endrer støykrav i tillatelsene. Hjemmel for vedtaket er forurensningsloven § 18 punkt 5. Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker.

Bane NOR skal betale kr. 33 300,- i gebyr for behandling av søknaden. Vedtakene om tillatelse og plassering av gebyrsats kan påklages.

Fylkesmannen i Oslo og Viken viser til søknad fra Bane NOR om endring av støykrav i InterCity-utbyggingen i Drammen kommune datert 6. mars 2020. Søknaden om endring gjelder tillatelsene UDK01, (2019.0063.T), UDK02 (2019.0062.T) og UDK33 (2019.1052.T).

Bakgrunn

Planstrekningen Drammen – Kobbervikdalen er en del av InterCity-utbyggingen som skal resultere i en moderne dobbeltsporet jernbane på Østlandet. I henhold til nasjonal transportplan 2018-2029 skal et sammenhengende dobbeltspor på Vestfoldbanen mellom Oslo og Tønsberg være ferdig i 2025.

Prosjektet omfatter bygging av ny dobbeltsporet jernbane fra Drammen stasjon til Kobbervikdalen, fra Drammen til Gulsbogen og ombygging av både Gulsbogen og Drammen stasjon. Den nye jernbanestrekningen skal stå ferdig i 2025.

De pågående anleggsarbeidene i sammenheng med InterCity-utbyggingen er delt inn i ulike entrepriser. Fylkesmannen har gitt tillatelse etter forurensningsloven til følgende entrepriser:

- UDK27 – Forberedende arbeider (2018.0616.T).
- UDK33 – Forberedende arbeider og jernbaneteknikk (2019.1052.T).
- UDK02 – Løsmassetunnel (2019.0062.T).

- UDK01 – Bergtunnel (2019.0063.T).

I tillatelsene har Fylkesmannen satt grenseverdier for utslipp av støy basert på *Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging* (T-1442/2016), samt høringsuttalelser som kom inn i sammenheng med høringene. Støykrav i de eksisterende tillatelsene er på bakgrunn av innkommende høringsuttalelser noe strengere enn retningslinjene i T-1442/2016, da det er stilt strengere krav til utslipp av støy på lørdager, søndager og helligdager. De nåværende grenseverdiene for støy medfører risiko for at prosjektet skal bli forsinket, og at prosjektet ikke vil stå ferdig i løpet av 2025 slik som nasjonaltransportplan legger til grunn. På bakgrunn av dette og nye støyberegninger, har Bane NOR søkt om endring av gjeldene grenseverdier for støy.

Søknad

Søknaden fra Bane NOR omfatter følgende områder:

- UDK33: Strekningen Drammen stasjon til vest for Gulskogen stasjon (2019.1052.T).
- UDK02: Sundhaugen (nedre strøm) og Danvik (2019.0062.T).
- UDK01: Gulliksrud, Danserud, Austad og Gunnerud (2019.0063.T).

Det søkes om endring av grenseverdiene for utslipp av støy for de tre entreprisene, og Bane NOR viser til de vedtatte planbestemmelsene i 2.4.1 *Støy- og vibrasjonsforhold i driftsfase* og 2.4.2 *Støy- og vibrasjonsforhold i anleggsfase*. Reguleringsplanen viser til T-1442/2016. Dette betyr at det søkes om følgende grenseverdier for utslipp av støy:

Bygningstype	Støykrav på dagtid (L_{pAeq12h} 07-19)	Støykrav på kveld (L_{pAeq4h} 19-23) eller søn.-/helligdag (L_{pAeq16h} 07-23).	Støykrav på natt (L_{pAeq8h} 23-07)
Boliger, fritidsboliger, sykehus, pleieinstitusjoner	65 dBA	60 dBA	45 dBA
Skole, barnehage	60 dBA i brukstid		

Alle grenser gjelder ekvivalent lydnivå i dB, innfallende lydtryknivå og gjelder utenfor rom med støyfølsomt bruksformål. Støygrensene skjerpes når anleggsperiodens lengde overstiger 6 uker slik som beskrevet under:

Anleggsperiodens eller driftsfasens lengde	Grenseverdiene for dag og kveld skjerpes med
Fra 0 til og med 6 uker	0 dB
Fra 7 uker til og med 6 måneder	3 dB
Mer enn 6 måneder	5 dB

Dersom lyden i eller ved bebyggelse med støyfølsomt bruksformål inneholder tydelige innslag av impulslyd eller rentoner, skal støygrensene skjerpes med 5 dB i henhold til T-1442/2016. Skjerpingen skal gjøres gjeldene for driftssituasjoner/-perioder der impulslyd og/eller rentoner er et karakteristisk trekk.

De pågående og planlagte arbeidene inkluderer blant annet sprengning, spunting og massetransport relativt tett på bebyggelse, og det vil derfor ikke være mulig å overholde kravene i T-1442/2016 til enhver tid. I perioder med overskridelser vil varsling til berørte naboer, samt Miljørettet Helsevern i Drammen kommune skje i god tid.

I perioder med togstans, også kalt brudd, jobbes det døgkontinuerlig. Dette betyr at det vil pågå arbeider om natten. Nattarbeid skal i utgangspunktet unngås, men i korte perioder vil dette være nødvendig for å ferdigstille prosjektet innen 2025. Bane NOR opplyser at dersom det blir nødvendig å utføre støyende arbeider på nattestid, skal alle berørte boliger varsles i forkant, og det skal tilbys alternativt oppholdssted til berørte parter med spesielle behov.

Høring

Fylkesmannen har sendt søknaden på høring i tidsperioden 11. august – 11. september 2020. Det kom to uttalelser i sammenheng med høringen.

Drammen kommune v/ medisinskfaglig virksomhet legger vekt på at det er spesielt viktig med avbøtende tiltak når det ikke er mulig å overholde støygrensene, og innskjerping av grensene ved langvarige arbeider. Kommunen vurderer at endrede støygrensene kan aksepteres dersom:

- Det informeres godt til naboer og andre berørte.
- Det tilbys alternative oppholdssteder på dagtid når støynivåer er over grensene og ved spesielle behov.
- Det tilbys alternative overnattingssteder ved nattarbeid for de som trenger dette.
- Det vurderes endret driftstid, innlagte pauser/stille perioder ved svært støyende arbeider.
- Det vurderes midlertidige støyskjermingstiltak enten av boliger eller maskiner/arbeidsoperasjoner.
- Det benyttes utstyr som støyer lite der dette er mulig å velge (eks. hydraulisk utstyr, støysvake metoder og maskiner).

Bane NOR svarer at de følger varslingsrutinene til T-1442 og at det skal jobbes kontinuerlig med følgende:

- Naboer varsles om støyende arbeider. Det utføres nabobesøk både for å informere om arbeidene og for å vurdere lokale støytiltak.
- Det tilbys alternativ overnatting og/eller alternativt opphold på dagtid ved spesielle behov.
- Alternativ driftstid og stille perioder har vært og vil være tiltak for å hensynta naboer.
- Det har vært stans i de støyende arbeidene i forbindelse med seremonier i Strømsgodset kirke, en rettslig befarings og et hagebryllup.
- Det er utført mange lokale støytiltak på nærliggende boliger og det er etablert støyskjerm mellom Lassebakken barnehage og anleggsområdet, samt mot dagens Vestfoldbane ved Amtmand Breders gate.
- Spunting er svært støyende arbeider, men det benyttes en metode som er noe mindre støyende.
- For UDK 01 og UDK 02 er hovedregelen at det ikke skal arbeides i dagsonene på søndager og helligdager.

Den Norske kirke v/ Tunsberg bispedømmeråd har jevnlig begravelses-, urne- og kirkeseremonier ved Strømsgodset kirke og kirkegård som påvirkes av støy fra anleggsarbeid ved utbygging av Vestfoldbanen. Det er gjennomsnittlig en begravelsesseremoni/urnenedsettelse hver uke i soknet. Seremoniene varer gjerne 1-1,5 time, og foregår mellom kl. 10.00 og 15.00 på

hverdagene. I tillegg er det gudstjeneste i Strømsgodset kirke hver søndag kl. 11.00-12.00. Det er svært belastende for pårørende, begravelsesfølge og seremoniansvarlig prest når det kommer sjenerende støy under seremoniene fra anleggsarbeidene. Dette gjelder særlig støy fra sprengning, spunting og massetransport.

Gravferdsforvaltningen i Drammen kommune har tidligere hatt et meget godt samarbeid med Bane NOR, hvor støyende anleggsvirksomhet har vært stoppet, eller sterkt begrenset, når gravferdsforvaltningen har gitt melding til kontaktperson om behovet for stillhet i bestemte tidsrom under seremonier ved Strømsgodset kirke og kirkegård.

Tunsberg bispedømmeråd ber om at det tas hensyn til kirkegårdens generelle behov for stillhet og unødig støy for besøkende, og særlig at det opprettholdes et forpliktende system/kontaktforhold hos Bane NOR for stopp av støyende arbeider under seremonier når gravferdsforvaltningen gir meldinger om tidspunkt for disse.

Gravferdsforskriften har bestemmelser om at gravplasser skal forvaltes med den orden og verdighet som dens egenart tilsier. Fylkesmannen viser til reguleringsplanen og Retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2016). Det fremgår imidlertid ikke hvilke støykrav som gjelder for Strømsgodset kirkegård.

Med en anleggsperiode frem til 2025 er det viktig å sette rammer for anleggsvirksomheten som sikrer at gravplassen kan nyttes til gravlegging og sorgbearbeiding på en forsvarlig måte. Tunsberg Bispedømmeråd ber om at det vurderes om det vil være hensiktsmessig å sette opp midlertidig støyskjerming for Strømsgodset kirke og kirkegård.

Bane NOR ønsker å fortsette med en god dialog med Strømsgodset kirke slik at anlegget kan ta hensyn til seremonier som krever stillhet og ro. Støykravene i høringsinnspillet for kirkegård/gravplass vil bli ivaretatt for permanent situasjon. Vedrørende innspillet om midlertidig støyskjerming, vil Bane NOR vurdere om et slikt avbøtende tiltak vil ha en effekt i forhold til gjenstående arbeid.

Fylkesmannen vurdering

Midlertidig anleggsarbeid krever stort sett ikke en særskilt tillatelse etter forurensningsloven, men omfattende arbeider med en varighet på over 2-3 år krever tillatelse. Dette gjelder også for arbeider som kan medføre vesentlig forurensning eller irreversible skader på naturmangfoldet. Anleggsarbeidene i forbindelse InterCity-utbyggingen i Drammen kommune krever tillatelse etter forurensningslovens bestemmelser, jf. forurensningsloven §§ 11, jf. § 16. Fylkesmannen har behandlet saken som rett forurensningsmyndighet, jf. rundskriv T-3/12.

Fylkesmannen vurderer at det er akseptabelt å endre støykrav i tillatelsene så støy etterlever krav i reguleringsplanen og *Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging* (T-1442/2016). Dette med forutsetning at Bane NOR gjennomfører målinger av støy i hele anleggsperioden og gjennomfører avbøtende tiltak ved behov. Vi mener også det er viktig at Bane NOR informerer godt til naboer og andre særlige berørte parter, og at det tilbys alternative oppholdssteder til særlige berørte ved planlagte overskridelser/nattarbeider som medfører sjenerende støy. Det må også vurderes midlertidige støyskjermingstiltak enten av boliger og maskiner, eller arbeidsoperasjoner som medfører støy som overskrider grenseverdier.

Ved avgjørelse i saken legger vi vekt på at det er stram fremdrift i prosjektet, og at ny dobbeltsporet jernbane i henhold til nasjonal transportplan skal stå ferdig i 2025. Vi vurderer at de fordeler Bane NOR får ved at vilkåret vedrørende støy blir lempet på, er vesentlig større enn de skader eller ulemper dette vil føre til for miljøet, jf. forurensningsloven § 18 punkt 5.

Konklusjon

Fylkesmannen vurderer at støykrav i UDK01 (2019.0063.T), UDK02 (2019.0062.T) og UDK33 (2019.1052.T) kan endres, så fremt Bane NOR gjennomfører arbeidene i tråd med reguleringsplan og T-1442/2016. Vi vurderer at de fordeler Bane NOR får ved at vilkåret vedrørende støy blir lempet på, er vesentlig større enn de skader eller ulemper dette vil føre til for miljøet, jf. forurensningsloven § 18 punkt 5.

Vedtak om endring av tillatelse

Fylkesmannen i Oslo og Viken endrer støykrav i tillatelsene for UDK01 (2019.0063.T), UDK02 (2019.0062.T) og UDK33 (2019.1052.T) i forbindelse med anleggsarbeidene som pågår i InterCity-utbyggingen i Drammen kommune, jf. forurensningsloven § 18 punkt 5.

Hjemmel for vedtaket er forurensningsloven § 18 punkt 5.

Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel om gebyr datert 15. september 2020. Vi varslet sats 6 som utgjør kr. 33 300,- for behandling av søknaden.

På bakgrunn av medgått ressursbruk vedtar Fylkesmannen at forurensningsforskriften § 39-4 sats 6 kommer til anvendelse i denne saken. Bane NOR skal derfor betale kr. 33 300,- for Fylkesmannens arbeid med tillatelsen. Hjemmel for vedtaket er forurensningsforskriften § 39-3, jf. § 39-4.

Ressursbruk knyttet til saksbehandlingen er lagt til grunn ved fastsettelse av gebyrsats. Herunder hører gjennomgang av søknaden, korrespondanse med søker, høring av saken, samt endelig ferdigstillelse av tillatelsen. Innsats fra andre fagpersoner hos Fylkesmannen inngår også.

Miljødirektoratet vil ettersende faktura.

Klagegang

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Fylkesmannen i Oslo og Viken. Klagen må inneholde opplysninger om hva som påklages, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Parter i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Hilde Sundt Skålevåg
seksjonssjef
Klima- og miljøvern avdelingen

Andreas Røed
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Håvard Kjerkol

Fylkesmannen i Oslo og Viken

Tillatelse etter forurensningsloven til utslipp for Bane NOR SF i sammenheng med entreprisen UDK 01

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6, § 11 jf. § 16 og endret i medhold av § 18. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger gitt i søknad av 25. september 2018, samt opplysninger fremkommet under behandlingen av søknaden. Vilåårene framgår på side 3 til og med side 14. Tillatelsen gjelder fra dags dato til arbeidene ferdigstilles sommeren/høsten 2023.

Virksomheten må på forhånd avklare med Fylkesmannen i Oslo og Viken dersom den ønsker å foreta endringer i driftsforhold, utslipp med mer som kan ha miljømessig betydning og som ikke er i samsvar opplysninger som er gitt i søknaden eller under saksbehandlingen.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen 4 år etter at tillatelsen er trådt i kraft, skal virksomheten sende en redegjørelse for virksomhetens omfang slik at Fylkesmannen i Oslo og Viken kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

Virksomhetsdata

Virksomhet	Bane NOR SF
Beliggenhet/gateadresse	Eliesons gate 4, 3044 Drammen
Postadresse	Postboks 4350, 2308 HAMAR
Kommune og fylke	Drammen, Buskerud
Org. nummer (virksomhet)	917082308
NACE-kode og bransje	42.120 Bygging av jernbaner og undergrunnsbaner 52.219 Tjenester tilknyttet landtransport ellers

Fylkesmannens referanser

Tillatelsesnummer	Anleggsnummer
2019.0063.T	0602.0379.01 0602.0378.01 0602.0377.01

Tillatelse gitt: 13.05.2019	Endringsnummer: 8524	Sist endret: 12.10.2020
Hilde Sundt Skålevåg seksjonssjef		Andreas Rød rådgiver

Endringslogg

Endringsnummer	Endringer av	Punkt	Beskrivelse
8524	11.11.2019	3.1	Endring av midlingstid på prøvetaking for tungmetaller og organiske miljøgifter i anleggsvann.
8993	12.10.2020	3.4	Endring av støykrav

Fylkesmannen i Oslo og Viken

Telefon: 69 24 70 00

E-post: fmbupost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/ov

Postadresse:

Postboks 325

1502 Moss

Orgnr. 974 761 319

Besøksadresse:

Statens Hus

Grønland 32, Drammen

Innholdsfortegnelse

Tillatelse etter forurensningsloven til utslipp for Bane NOR SF i sammenheng med entreprisen

UDK 01.....	1
Endringslogg.....	1
1. Rammer	3
2. Generelle vilkår	3
2.1. Utslippsbegrensninger	3
2.2. Plikt til å overholde grenseverdier	3
2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig	4
2.4. Plikt til forebyggende vedlikehold	4
2.5. Tiltak ved økt forurensningsfare	4
2.6. Internkontroll.....	4
2.6.1. Risikovurdering og forebyggende tiltak	4
2.6.2 Avvikshåndtering	5
2.6.3 Kompetanse	5
3. Utslippsgrenser	5
3.1. Utslipp til vann.....	5
3.2. Påslipp til kommunalt nett.....	6
3.3. Slam	7
3.4. Støy.....	7
3.5. Støv.....	7
3.6. Grunnforurensning.....	8
3.7. Lys	8
4. Kjemikalier	8
5. Avfall.....	9
5.1. Generelle krav	9
5.2. Næringsavfall.....	9
6. Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning	9
6.1. Etablering av beredskap.....	9
6.2. Varsling av akutt forurensning.....	9
7. Massehåndtering.....	9
8. Utslippskontroll.....	10
8.1. Målinger.....	10
8.2. Gjennomføring av målinger	10

8.3. Lagring av dokumentasjon fra utslippskontroll	10
9. Utskifting av utstyr	11
10. Ansvarsforhold	11
11. Eierskifte	11
12. Nedleggelse.....	11
13. Tilsyn	12
VEDLEGG 1	12
Liste over prioriterte miljøgifter, jf. punkt 2.1.....	12

1. Rammer

Tillatelsen omfatter utslipp i sammenheng med anleggsarbeid knyttet til entreprisen UDK 01 (utbygging av bergtunnel og dagsone Skoger fra Danvik til E-18 ved Skoger) i InterCity-prosjektet i Drammen kommune.

Ved planer om vesentlige endringer, skal virksomheten søke om endring av tillatelsen. Dette gjelder selv om utslippene ligger innenfor de fastsatte utslippsgrensene etter at endringene er gjennomført. Hvis annet ikke er klart bestemt i denne tillatelsen, skal den ansvarlige til enhver tid drive virksomheten i samsvar med alle relevante krav i det gjeldende forurensningsregelverket.

2. Generelle vilkår

2.1. Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsen. Dette gjelder likevel ikke utslipp av stoffer på prioritetslisten, oppført som vedlegg 1 i tillatelsen. Disse stoffene er blant de mest helse- og miljøfarlige stoffene som er i bruk. Utslipp av disse stoffene er bare tillatt hvis utslippene er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning, eller annet er bestemt i tillatelsen, jf. punkt 3.1. *Utslipp til vann*. Virksomheten skal være spesielt oppmerksom på eventuell fare for utslipp av stoffene på prioritetslisten (Vedlegg 1).

2.2. Plikt til å overholde grenseverdier

Alle grenseverdier skal overholdes innenfor de fastsatte midlingstider. Variasjoner i utslippene innenfor de fastsatte midlingstidene skal ikke avvike fra hva som følger av normal drift i en slik grad at de kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

Selv om virksomheten overholder kravene i forurensningsregelverket, skal virksomheten arbeide kontinuerlig for å hindre at forurensning oppstår eller øker, og for å begrense forurensning som

finner sted. For å unngå og/eller begrense forurensning og avfallsproblemer skal virksomheten ta utgangspunkt i den teknologien som ut fra en samlet vurdering av nåværende og fremtidig bruk av miljøet og av økonomiske forhold gir de beste resultatene, jf. forurensningsloven § 2.

2.4. Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslipp på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp skal virksomheten sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. Systemer/rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert, jf. internkontrollforskriften § 5, 2. ledd punkt 7.

2.5. Tiltak ved økt forurensningsfare

Dersom det som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter virksomheten å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, herunder om nødvendig å redusere eller innstille driften.

2.6. Internkontroll

Virksomheten plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette¹. Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at virksomheten overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Virksomheten plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Virksomheten plikter til enhver tid å ha oversikt over alle aktiviteter som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold.

2.6.1. Risikovurdering og forebyggende tiltak

Virksomheten skal vurdere om aktivitetene ved virksomheten kan medføre fare for forurensning av det ytre miljø, jf. internkontrollforskriften § 5, 2. ledd punkt 6, og vurdere resultatene opp mot akseptabel miljørisiko. Risikovurderingen skal være dokumentert, og skal omfatte alle forhold ved virksomheten som kan medføre forurensning av vann, grunn og luft, herunder utslipp av støy. Ved endringer i driften skal risikovurderingen oppdateres.

Virksomheten skal ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av forurensning, inkludert akutt forurensning, og de helse- og miljømessige konsekvenser forurensningen kan medføre. Med utgangspunkt i risikovurderingen skal virksomheten om nødvendighet iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Virksomheten skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene, i form av en handlingsplan.

¹ Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter – forskrift av 06.12.1996 nr. 1127 (Internkontrollforskriften)

2.6.2 Avvikshåndtering

Avvik som er av en viss alvorlighet og/eller som er stadig gjentakende, skal avvikshåndteres i samsvar med bestemmelsene i internkontrollforskriften § 5, 2. ledd punkt 7. Dette inkluderer undersøkelser av årsakene til at avvikene har skjedd, vurdering og iverksetting av strakstiltak for å rette avvikene og iverksetting av avbøtende tiltak for å hindre at lignende avvik skal skje på nytt. Avvikshåndteringen skal dokumenteres skriftlig.

2.6.3 Kompetanse

Virksomheten skal ha tilstrekkelig kunnskap om renseanlegg og tilhørende installasjoner for å overholde utslippskrav og slik at det ikke oppstår ulovlige utslipp eller at utslipp fører til skade på miljøet. Virksomheten skal råde over tilstrekkelig kompetanse til å vurdere miljørisiko for sin virksomhet. Alle som håndterer farlig avfall i virksomheten skal ha dokumentert opplæring i slik håndtering.

3. Utslippsgrenser

3.1. Utslipp til vann

Håndteringen av vann skal sikre at den totale påvirkningen fra aktivitetene ikke overskrider grensene under. Grenseverdiene gjelder for rensed utslippsvann, og prøvene skal tas ved utløpet til renseløsningene i perioder det foregår utslipp.

Parameter	Grenseverdi	Måleenhet	Prøvetaking	Midlingstid
Suspendert Stoff	100	mg/l	Kontinuerlig	
pH	6-8		Kontinuerlig	
THC (C10-C40)	10	mg/l	1. gang per uke	Stikkprøve
Bly (Pb)	14	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
Arsen (As)	8,5	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
Kadmium (Cd)	1	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
Krom (Cr)	10	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
Nikkel (Ni)	34	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
Kvikksølv (Hg)	0,07	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
Kobber (Cu)	8	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
Sink (Zn)	20	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
PAH ¹⁶	2,7	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
Benzo(a)pyren	0,27	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver

Prøvetaking og konservering av prøver skal utføres i henhold til gjeldene standarder. Det skal hentes ut ukentlige mengdeproporsjonale vannprøver for analyser av tungmetaller og organiske miljøgifter. Se for øvrig tillatelsens punkt 8.2 for gjennomføringen av målinger.

Bane NOR må påse at oppholdstiden for vann i renseanleggene blir lang nok, slik at mest mulig partikler sedimenteres i anlegget, og grenseverdier for suspendert stoff overholdes. Dersom det vises tegn til nedslamming i resipient, skal tiltak straks iverksettes. Anleggsvann uten miljø- eller helseskadelige stoffer/egenskaper kan slippes til resipient dersom maksimalkonsentrasjon av suspendert stoff i utslippspunktet er under de fastsatte grensene, og dersom utslippet ikke medfører nedslamming av resipienten.

Renset anleggsvann skal slippes ut på en sånn måte at det ikke oppstår toksiske eller kroniske effekter på vannlevende organismer. Det betyr at utslippshastigheten på vannet må tilpasses vannføringen i resipienten. Etablerte renseanlegg skal være i drift fram til det kan påvises at ubehandlet vann er under gitte grenseverdier og på et trygt nivå. Det skal også tas prøver på aktuelle parametere, samt gjennomføres analyse av disse prøvene ved innløpet til renseanleggene, for å dokumentere renseeffekt.

Dersom anleggsvann har helse- eller miljøskadelige stoffer/egenskaper, eller utslippets innhold av suspendert stoff er for høyt til å tilfredsstille kravene over, skal tiltak iverksettes for å forbedre renseprosessen. Hvis renseprosessen ikke forbedres skal anleggsvann samles opp og leveres til godkjent mottak. Utslippet skal ikke påvirke vannkvaliteten i resipient slik at tilstandsklassen til resipienten blir varig endret. Den til enhver tid gjeldene veilederen for tilstandsklassifisering av vann skal benyttes ved vurdering av tilstandsklasser.

Det skal gjennomføres inspeksjoner av rensenheter og tilknyttede installasjoner for å sikre at utstyret fungerer som bestemt. Inspeksjonene skal loggføres og inngå i virksomhetens dokumenterte internkontroll.

Etablering og fjerning av renseanlegg, samt eventuell legging av ledninger/rør til og ut i resipient/kummer må skje på en mest mulig skånsom måte slik at det gir minst mulig skade på omgivelsene. Bane NOR SF skal kunne dokumentere hvor mye vann som slippes ut fra renseløsningene.

3.2. Påslipp til kommunalt nett

Virksomhetens påslipp skal håndteres i henhold til krav fra Drammen kommune. Dersom Fylkesmannen har stilt strengere krav til grenseverdier på utslippsvann, enn de grenseverdiene Drammen kommune har til sitt offentlige overvannsnett, er det Fylkesmannens krav som er gjeldene.

Bane NOR SF skal kunne dokumentere hvilke fellesledninger/påslippskummer som mottar anleggsvann fra arbeidene.

3.3. Slam

Slam fra sandfang, oljeutskiller, oppholdstank for vaskevann, sedimentasjonsbasseng eller lignende skal fjernes ved behov slik at renseeffekten til enhver tid er optimal. Det skal utarbeides rutiner for kontroll og tømning av eventuelle sedimentasjonsbasseng og oljeutskillere.

Virksomheten plikter å sørge for at slam og sedimenter, samt annet avfall leveres til godkjent deponi eller mottak med tillatelse etter forurensningsloven.

3.4. Støy

Virksomheten skal etterleve støykrav i gjeldene reguleringsplan og *Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging* (T-1442/2016) kapittel 4.

Bane NOR skal gjennomføre målinger av støy i hele anleggsperioden og gjennomføre støyreducerende tiltak ved behov.

Naboer og andre særlige berørte skal informeres om støyende arbeider, og det skal tilbys alternative oppholdssteder til særlige berørte parter ved planlagte overskridelser, samt ved nattarbeider som medfører sjenerende støy.

Bane NOR må vurdere midlertidige støyskjermingstiltak av boliger og maskiner, eller arbeidsoperasjoner som medfører støy som overskrider grenseverdier.

3.5. Støv

Virksomheten skal påse at støv fra anleggsdriften til enhver tid er lavest mulig. Eventuelle klager på støv skal avviksbehandles, jf. vilkår 2.6.2 i denne tillatelsen, og om nødvendig skal støvreducerende tiltak iverksettes straks.

Virksomheten skal ha ekstra fokus på avbøtende tiltak for spredning av støv langs følsom arealbruk (boliger). For å redusere støvforurensning til omgivelsene skal Bane NOR SF utarbeide rutiner for vask og feiing av veier med fast dekke i nærområdene, samt rutiner for vannpåsprøyting ved støvende arbeider.

Det skal ikke være overskridelser av svevestøv (PM10) på 200 µg/m³ per time. Det skal heller ikke være overskridelser av svevestøv (PM10) på 50 µg/m³ per døgn mer enn 30 døgn per år. Virksomheten er ansvarlig for å dokumentere at grenseverdier overholdes, samt iverksette nødvendige tiltak ved overskridelser.

Steinstøv, støv og partikler fra anleggsaktivitetene skal ikke medføre at mengde nedfallsstøv overstiger 5 g/m² i løpet av 30 dager. Dette gjelder mineralsk andel målt ved nærmeste nabo eller annen nabo som eventuelt er mer støvutsatt. Virksomheten er ansvarlig for å utføre avbøtende tiltak slik at grenseverdier overholdes, og virksomheten er også ansvarlig for å gjennomføre målinger av nedfallsstøv, jf. tillatelsens punkt 8. *Utslippskontroll*. Dersom målinger viser at støvgrenser blir overskredet, skal målinger fortsette til det er gjennomført avbøtende tiltak og det kan dokumenteres at grenseverdien overholdes.

3.6. Grunnforurensning

Virksomheten skal være innrettet slik at det ikke skjer utslipp til grunnen som kan medføre fare eller ulempe for miljøet. Virksomheten plikter å ha oversikt over mulig forurenset grunn som finnes på anleggsområdene, herunder fare for spredning og eventuelt behovet for undersøkelser og tiltak. Forurensningsmyndigheten skal varsles hvis det er grunn til å anta at tiltak vil være nødvendig.

3.7. Lys

Lys og lyskastere som ikke benyttes ut fra et helse-, miljø-, eller sikkerhetsperspektiv i forbindelse med anleggsarbeidet, skal i minst mulig grad benyttes for å hindre forurensning i form av lys, dersom det foretas arbeider mellom kl. 23:00-07:00.

4. Kjemikalier

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes i virksomheten, både som råstoff i prosess og som hjelpekjemikalier, for eksempel begroingshindrende midler, vaskemidler, hydraulikkvæsker, brannbekjempningsmidler o.l.

For kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal virksomheten dokumentere at det har blitt foretatt en vurdering av kjemikalienes helse- og miljøegenskaper på bakgrunn av testing eller annen relevant dokumentasjon, jf. punkt 2.6. *Internkontroll.*

Virksomheten plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier. Det skal foretas en løpende vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikalier som benyttes, og av om alternativer finnes. Skadelige effekter knyttet til produksjon, bruk og endelig disponering av produktet, skal vurderes. Der bedre alternativer finnes, plikter virksomheten å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.²

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke framstilles, bringes i omsetning, eller brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket³ og andre regelverk som gjelder for kjemikalier.

5. Avfall

5.1. Generelle krav

Virksomheten plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper å unngå at det dannes avfall som følge av anleggsaktivitetene. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig.

² Jf. Produktkontrolloven av 11.06.1979 nr. 79 § 3a

³ Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH) av 30. mai 2008.

Virksomheten plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldene regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder avfallsforskriften⁴.

Avfall som oppstår i virksomheten skal søkes gjenbrukt i virksomhetens produksjon eller i andres produksjon, eller – for brennbart avfall – søkes utnyttet til energiproduksjon internt/eksternt. Slik utnyttelse må skje i overensstemmelse med gjeldene regler fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven.

Dersom anleggsarbeidet medfører at det oppstår avfall eller farlig avfall skal dette avfallet leveres videre til godkjent mottak eller behandlingsanlegg senest ett år etter at det er produsert. Farlig avfall skal deklarerer på www.avfallsdeklarerer.no.

5.2. Næringsavfall

Næringsavfall må leveres til godkjent mottak. Dersom det er muligheter for at næringsavfallet kan nyttiggjøres, skal virksomheten forsikre seg om at bruken skjer uten at dette medfører nevneverdig skade eller ulempe for miljøet.

6. Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

6.1. Etablering av beredskap

Virksomheten skal etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til enhver tid representerer, jf. tillatelsens punkt 2.6.1. Beredskapen mot akutt forurensning skal øves.

6.2. Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles etter gjeldene forskrift⁵. Virksomheten skal også så snart som mulig underrette Fylkesmannen i slike tilfeller.

7. Massehåndtering

Virksomheten skal kunne dokumentere at masser som gjenbrukes er rene naturlige masser. Dersom det er usikkert om massene er å anse som rene, må de oppbevares i tette containere til massene er blitt karakterisert.

Det er virksomhetens ansvar å sikre og dokumentere at forurensede masser, samt masser med svartelistede arter leveres til godkjent mottak med tillatelse etter forurensningsloven.

⁴ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall av 1. juni 2004 nr. 930

⁵ Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 9. juli 1992 nr. 1269

8. Utslippskontroll

8.1. Målinger

Virksomheten skal gjennomføre målinger av utslipp til vann, utslipp av støv og støy, samt utslipp til grunnen dersom det skulle bli nødvendig. Med målinger menes prøvetaking, analyse og/eller beregning. Målinger skal utføres slik at de blir representative for virksomhetens faktiske utslipp, og skal omfatte komponenter som er regulert gjennom grenseverdier.

Det skal foretas en risikobasert overvåking ved at det tas ekstra vannprøver, samt målinger av støv og støy i oppstartsperioden av arbeidene, for å få kartlagt forurensningsnivåer opp mot grenseverdier gitt i tillatelsen.

8.2. Gjennomføring av målinger

Virksomheten skal ha et måleprogram som inngår i virksomhetens dokumenterte internkontroll. Måleprogrammet skal være utarbeidet før oppstart av anleggsarbeidene.

Måleprogrammet skal beskrive både prøvetaking, analyse og/eller beregning, herunder:

- Prøvetakings- og analysemetode.
- Valg av måleperioder/ - tidspunkt som gir representative prøver.
- Beregningsmodeller og utslippsfaktorer som benyttes.
- Beregning av usikkerhet i målingene for rapporteringspliktige komponenter.

Virksomheten er ansvarlig for at metoder og utførelse er forsvarlig kvalitetssikret, blant annet ved å:

- Utføre målingene etter Norsk standard. Dersom det ikke finnes, kan internasjonal eller utenlandsk standard benyttes. Fylkesmannen kan etter søknad akseptere at annen metode blir brukt, dersom virksomheten kan dokumentere at den er mer formålstjenlig.
- Bruke akkrediterte laboratorier/tjenester når prøvetaking og analyse utføres av eksterne.
- Kvalitetssikre egne analyser ved å delta i ringtester.
- Kvalitetssikre egne målinger jevnlig ved verifisering av uavhengig tredjepart.
- Redusere usikkerheten ved målingene mest mulig.

8.3. Lagring av dokumentasjon fra utslippskontroll

Virksomheten skal ta vare på alle prøveresultater og annen dokumentasjon fra kontrollen, samt overvåkingen av driften. Opplysningene skal lagres i minst fem år, og de skal være tilgjengelig ved kontroll eller på forespørsel fra forurensningsmyndigheten, jf. forurensningsloven § 50.

9. Utskifting av utstyr

Dersom det foretas utskifting av utstyr i virksomheten som gjør det teknisk mulig å motvirke forurensninger på en vesentlig bedre måte enn da tillatelsen ble gitt, skal Fylkesmannen på forhånd gis melding om dette.

All utskifting av utstyr skal baseres på at de beste tilgjengelige teknikker med sikte på å motvirke forurensning skal benyttes.

10. Ansvarsforhold

Bane NOR SF er ansvarlig for at kravene i tillatelsen blir overholdt, og skal derfor sikre at entreprenør overholder kravene i tillatelsen.

Tillatelsen fritar ikke virksomheten for plikt til å innhente tillatelser fra andre myndigheter for andre sider av virksomheten som gjelder for eksempel arbeidsmiljø, brann, elektrisitet, eksplosjonsvern eller smittevern.

Tillatelsen fritar ikke virksomheten for plikt til å betale erstatning for forurensningsskade, jf. forurensningsloven § 10 og kapittel 8.

11. Eierskifte

Hvis virksomheten overdras til ny eier, skal Fylkesmannen varsles om eierskifte så snart som mulig og senest en måned etter eierskifte.

12. Nedleggelse

Hvis et anlegg blir nedlagt eller en virksomhet stanser for en lengre periode, skal eieren eller brukeren gjøre det som til enhver tid er nødvendig for å motvirke fare for forurensninger. Hvis anlegget eller virksomheten kan medføre forurensninger etter nedleggelsen eller driftsstansen, skal det i rimelig tid på forhånd gis melding til Fylkesmannen.

Fylkesmannen kan fastsette nærmere hvilke tiltak som er nødvendig for å motvirke forurensning. Fylkesmannen kan pålegge eieren eller brukeren å stille ytterligere garanti for dekning av framtidige utgifter og mulige erstatningsansvar.

Ved nedleggelse eller stans skal virksomheten sørge for at råvarer, hjelpestoff, halvfabrikat eller ferdig vare, produksjonsutstyr og avfall tas hånd om på forsvarlig måte, herunder at farlig avfall håndteres i henhold til gjeldende forskrift⁶. De tiltak som treffes i denne forbindelse, skal rapporteres til Fylkesmannen innen 3 måneder etter nedleggelse eller stans. Rapporten skal også inneholde dokumentasjon av disponeringen av kjemikalierester og ubrukte kjemikalier og navn på eventuell(e) kjøper(e).

Ved nedleggelse av en virksomhet skal den ansvarlige sørge for at driftsstedet settes i miljømessig tilfredsstillende stand igjen.

Dersom virksomheten ønskes startet på nytt, skal det gis melding til Fylkesmannen i god tid før start er planlagt.

⁶ Avfallsforskriftens kapittel 11 om farlig avfall

13. Tilsyn

Virksomheten plikter å la representanter fra forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.

VEDLEGG 1

Liste over prioriterte miljøgifter, jf. punkt 2.1.

Utslipp av disse komponentene er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i punkt 3.1. *Utslipp til vann*, eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning.

Metaller og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

Bromerte flammehemmere:	Vanlige forkortelser
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2` ,6,6` -tetrabromo-4,4` isopropyliden difenol)	TBBPA

Klorerte organiske forbindelser

1,2-Dikloreten	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCb
Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ -C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ -C ₁₃)	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ -C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ -C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloreten	PER
Triklloreten	TRI
Triklosan (2,4,4'-Triklor-2'-hydroksydifenyleter)	
Tris(2-kloretyl)fosfat	TCEP

Enkelte tensider:

Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC

Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC
Alkylfenoler og alkylfenoletoksylater:	
Nonylfenol og nonylfenoletoksilater	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksilater	OF, OP, OFE, OPE
Dodecylfenol m. isomerer	
2,4,6 tri-tert-butylfenol	
Polyfluorerte organiske forbindelser (PFCs)	
Perfluoroktansulfonat (PFOS) og forbindelser som inneholder PFOS	PFOS, PFOS-relaterte forbindelser
Langkjedete perfluorerte karboksylsyrer	
Perfluoroktansyre	PFOA
C9-PFCA – C14-PFCA	PFNA, PFDA, PFUnDA, PFDODA, PFTrDA, PFTeDA
Tinnorganiske forbindelser:	
Tributyltinn	TBT
Trifenyltinn	TFT, TPT
Polysykliske aromatiske hydrokarboner	PAH
Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)	DEHP
Bisfenol A	BPA
Siloksaner	
Dekametylsyklopentasiloksan	D5
Oktametylsyklotetrasiloksan	D4

Fylkesmannen i Oslo og Viken

Tillatelse etter forurensningsloven til utslipp for Bane NOR SF i sammenheng med entreprisen UDK 02

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6, § 11 jf. § 16 og endret i medhold av § 18. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger gitt i søknad av 26. september 2018, samt opplysninger fremkommet under behandlingen av søknaden. Vilkårene framgår på side 3 til og med side 14. Tillatelsen gjelder fra desember 2019 til arbeidene ferdigstilles i løpet av 2023. Etter planen vil arbeidene være ferdig sommeren 2023.

Virksomheten må på forhånd avklare med Fylkesmannen i Oslo og Viken dersom den ønsker å foreta endringer i driftsforhold, utslipp med mer som kan ha miljømessig betydning og som ikke er i samsvar opplysninger som er gitt i søknaden eller under saksbehandlingen.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen 4 år etter at tillatelsen er trådt i kraft, skal virksomheten sende en redegjørelse for virksomhetens omfang slik at Fylkesmannen i Oslo og Viken kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

Virksomhetsdata

Virksomhet	Bane NOR SF
Beliggenhet/gateadresse	Eliesons gate 4, 3044 Drammen
Postadresse	Postboks 4350, 2308 HAMAR
Kommune og fylke	Drammen, Buskerud
Org. nummer (virksomhet)	917082308
NACE-kode og bransje	42.120 Bygging av jernbaner og undergrunnsbaner 52.219 Tjenester tilknyttet landtransport ellers

Fylkesmannens referanser

Tillatelsesnummer	Anleggsnummer
2019.0062.T	0602.0376.01

Tillatelse gitt: 19.02.2019	Endringsnummer: 8523	Sist endret: 12.10.2020
Hilde Sundt Skålevåg seksjonssjef		Andreas Røed rådgiver

Endringslogg

Endringsnummer	Endringer av	Punkt	Beskrivelse
8523	11.11.2019	3.1	Endring av midlingstid på prøvetaking for tungmetaller og organiske miljøgifter i anleggsvann.
8994	12.10.2020	3.4	Endring av støykrav

Fylkesmannen i Oslo og Viken

Telefon: 69 24 70 00

E-post: fmbupost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/ov

Postadresse:

Postboks 325

1502 Moss

Orgnr. 974 761 319

Besøksadresse:

Statens Hus

Grønland 32, Drammen

Innholdsfortegnelse

Tillatelse etter forurensningsloven til utslipp for Bane NOR SF i sammenheng med entreprisen UDK 02.....1

Endringslogg	1
1. Rammer	3
2. Generelle vilkår	3
2.1. Utslippsbegrensninger	3
2.2. Plikt til å overholde grenseverdier	3
2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig	4
2.4. Plikt til forebyggende vedlikehold	4
2.5. Tiltak ved økt forurensningsfare	4
2.6. Internkontroll	4
2.6.1. Risikovurdering og forebyggende tiltak	4
2.6.2 Avvikshåndtering	5
2.6.3 Kompetanse	5
3. Utslippsgrenser	5
3.1. Utslipp til vann	5
3.2. Påslipp til kommunalt nett	6
3.3. Slam	7
3.4. Støy	7
3.5. Støv	7
3.6. Grunnforurensning	8
3.7. Lys	8
4. Kjemikalier	8
5. Avfall	9
5.1. Generelle krav	9
5.2. Næringsavfall	9
6. Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning	9
6.1. Etablering av beredskap	9
6.2. Varsling av akutt forurensning	9
7. Massehåndtering	9
8. Utslippskontroll	10
8.1. Målinger	10
8.2. Gjennomføring av målinger	10

8.3. Lagring av dokumentasjon fra utslippskontroll	10
9. Utskifting av utstyr	11
10. Ansvarsforhold	11
11. Eierskifte	11
12. Nedleggelse.....	11
13. Tilsyn	12
VEDLEGG 1	12
Liste over prioriterte miljøgifter, jf. punkt 2.1.....	12

1. Rammer

Tillatelsen omfatter utslipp i sammenheng med anleggsarbeid knyttet til entreprisen UDK 02 (kulvert og løsmassetunnel) i InterCity-prosjektet i Drammen kommune.

Ved planer om vesentlige endringer, inkludert utskifting av utstyr, skal virksomheten søke om endring av tillatelsen. Dette gjelder selv om utslippene ligger innenfor de fastsatte utslippsgrensene etter at endringene er gjennomført. Hvis annet ikke er klart bestemt i denne tillatelsen, skal den ansvarlige til enhver tid drive virksomheten i samsvar med alle relevante krav i det gjeldene forurensningsregelverket.

2. Generelle vilkår

2.1. Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsen. Dette gjelder likevel ikke utslipp av stoffer på prioritetslisten, oppført som vedlegg 1 i tillatelsen. Disse stoffene er blant de mest helse- og miljøfarlige stoffene som er i bruk. Utslipp av disse stoffene er bare tillatt hvis utslippene er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning, eller annet er bestemt i tillatelsen, jf. punkt 3.1. *Utslipp til vann*. Virksomheten skal være spesielt oppmerksom på eventuell fare for utslipp av stoffene på prioritetslisten (Vedlegg 1).

2.2. Plikt til å overholde grenseverdier

Alle grenseverdier skal overholdes innenfor de fastsatte midlingstider. Variasjoner i utslippene innenfor de fastsatte midlingstidene skal ikke avvike fra hva som følger av normal drift i en slik grad at de kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

Selv om virksomheten overholder kravene i forurensningsregelverket, skal virksomheten arbeide kontinuerlig for å hindre at forurensning oppstår eller øker, og for å begrense forurensning som

finner sted. For å unngå og/eller begrense forurensning og avfallsproblemer skal virksomheten ta utgangspunkt i den teknologien som ut fra en samlet vurdering av nåværende og fremtidig bruk av miljøet og av økonomiske forhold gir de beste resultatene, jf. forurensningsloven § 2.

2.4. Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslipp på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp skal virksomheten sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. Systemer/rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert, jf. internkontrollforskriften § 5, 2. ledd punkt 7.

2.5. Tiltak ved økt forurensningsfare

Dersom det som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter virksomheten å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, herunder om nødvendig å redusere eller innstille driften.

2.6. Internkontroll

Virksomheten plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette¹. Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at virksomheten overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Virksomheten plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Virksomheten plikter til enhver tid å ha oversikt over alle aktiviteter som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold.

2.6.1. Risikovurdering og forebyggende tiltak

Virksomheten skal vurdere om aktivitetene ved virksomheten kan medføre fare for forurensning av det ytre miljø, jf. internkontrollforskriften § 5, 2. ledd punkt 6, og vurdere resultatene opp mot akseptabel miljørisiko. Risikovurderingen skal være dokumentert, og skal omfatte alle forhold ved virksomheten som kan medføre forurensning av vann, grunn og luft, herunder utslipp av støy. Ved endringer i driften skal risikovurderingen oppdateres.

Virksomheten skal ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av forurensning, inkludert akutt forurensning, og de helse- og miljømessige konsekvenser forurensningen kan medføre. Med utgangspunkt i risikovurderingen skal virksomheten om nødvendig iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Virksomheten skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene, i form av en handlingsplan.

¹ Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter – forskrift av 06.12.1996 nr. 1127 (Internkontrollforskriften)

2.6.2 Avvikshåndtering

Avvik som er av en viss alvorlighet og/eller som er stadig gjentakende, skal avvikshåndteres i samsvar med bestemmelsene i internkontrollforskriften § 5, 2. ledd punkt 7. Dette inkluderer undersøkelser av årsakene til at avvikene har skjedd, vurdering og iverksetting av strakstiltak for å rette avvikene og iverksetting av avbøtende tiltak for å hindre at lignende avvik skal skje på nytt. Avvikshåndteringen skal dokumenteres skriftlig.

2.6.3 Kompetanse

Virksomheten skal ha tilstrekkelig kunnskap om renseanlegg og tilhørende installasjoner for å overholde utslippskrav og slik at det ikke oppstår ulovlige utslipp eller at utslipp fører til skade på miljøet. Virksomheten skal råde over tilstrekkelig kompetanse til å vurdere miljørisiko for sin virksomhet. Alle som håndterer farlig avfall i virksomheten skal ha dokumentert opplæring i slik håndtering.

3. Utslippsgrenser

3.1. Utslipp til vann

Håndteringen av anleggsvann skal sikre at den totale påvirkningen fra aktivitetene ikke overskrider grensene under. Grenseverdiene gjelder for rensed anleggsvann, og prøvene skal tas ved utløpet til renseløsningene i perioder det foregår utslipp.

Parameter	Grenseverdi	Måleenhet	Prøvetaking	Midlingstid
Suspendert Stoff	100	mg/l	Kontinuerlig	
pH	6-8		Kontinuerlig	
THC (C10-C40)	10	mg/l	1. gang per uke	Stikkprøve
Bly (Pb)	14	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
Arsen (As)	8,5	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
Kadmium (Cd)	1	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
Krom (Cr)	10	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
Nikkel (Ni)	34	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
Kvikksølv (Hg)	0,07	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
Kobber (Cu)	8	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
Sink (Zn)	20	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
PAH ¹⁶	2,7	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
Benzo(a)pyren	0,27	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver

Prøvetaking og konservering av prøver skal utføres i henhold til gjeldene standarder. Det skal hentes ut ukentlige mengdeproporsjonale vannprøver for analyser av tungmetaller og organiske miljøgifter. Se for øvrig tillatelsens punkt 8.2 for gjennomføringen av målinger.

Bane NOR må påse at oppholdstiden for vann i renseanleggene blir lang nok, slik at mest mulig partikler sedimenteres i anlegget, og grenseverdier for suspendert stoff overholdes. Dersom det vises tegn til nedslamming i resipient, skal tiltak straks iverksettes. Anleggsvann uten miljø- eller helseskadelige stoffer/egenskaper kan slippes til resipient dersom maksimalkonsentrasjon av suspendert stoff i utslippspunktet er under de fastsatte grensene, og dersom utslippet ikke medfører nedslamming av resipienten.

Renset anleggsvann skal slippes ut på en snn måte at det ikke oppstår toksiske eller kroniske effekter på vannlevende organismer. Det betyr at utslippshastigheten på vannet må tilpasses vannføringen i resipienten. Etablerte renseanlegg skal være i drift fram til det kan påvises at ubehandlet vann er under gitte grenseverdier og på et trygt nivå. Det skal også tas prøver på aktuelle parametere, samt gjennomføres analyse av disse prøvene ved innløpet til renseanleggene, for å dokumentere renseeffekt.

Dersom anleggsvann har helse- eller miljøskadelige stoffer/egenskaper, eller utslippets innhold av suspendert stoff er for høyt til å tilfredsstille kravene over, skal tiltak iverksettes for å forbedre renseprosessen. Hvis renseprosessen ikke forbedres skal anleggsvann samles opp og leveres til godkjent mottak. Utslippet skal ikke påvirke vannkvaliteten i resipient slik at tilstandsklassen til resipienten blir varig endret. Den til enhver tid gjeldene veilederen for tilstandsklassifisering av vann skal benyttes ved vurdering av tilstandsklasser.

Det skal gjennomføres inspeksjoner av rensenheter og tilknyttede installasjoner for å sikre at utstyret fungerer som bestemt. Inspeksjonene skal loggføres og inngå i virksomhetens dokumenterte internkontroll.

Etablering og fjerning av renseanlegg, samt eventuell legging av ledninger/rr til og ut i resipient/kummer må skje på en mest mulig skånsom måte slik at det gir minst mulig skade på omgivelsene. Bane NOR SF skal kunne dokumentere hvor mye vann som slippes ut fra renseløsningene.

3.2. Påslipp til kommunalt nett

Virksomhetens påslipp skal håndteres i henhold til krav fra Drammen kommune. Dersom Fylkesmannen har stilt strengere krav til grenseverdier på utslippsvann, enn de grenseverdiene Drammen kommune har til sitt offentlige overvannsnett, er det Fylkesmannens krav som er gjeldene.

Bane NOR SF skal kunne dokumentere hvilke fellesledninger/påslippskummer som mottar anleggsvann fra arbeidene.

3.3. Slam

Slam fra sandfang, oljeutskiller, oppholdstank for vaskevann, sedimentasjonsbasseng eller lignende skal fjernes ved behov slik at renseeffekten til enhver tid er optimal. Det skal utarbeides rutiner for kontroll og tømning av eventuelle sedimentasjonsbasseng og oljeutskillere.

Virksomheten plikter å sørge for at slam og sedimenter, samt annet avfall leveres til godkjent deponi eller mottak med tillatelse etter forurensningsloven.

3.4. Støy

Virksomheten skal etterleve støykrav i gjeldene reguleringsplan og *Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging* (T-1442/2016) kapittel 4.

Bane NOR skal gjennomføre målinger av støy i hele anleggsperioden og gjennomføre støyreducerende tiltak ved behov.

Naboer og andre særlige berørte skal informeres om støyende arbeider, og det skal tilbys alternative oppholdssteder til særlige berørte parter ved planlagte overskridelser, samt ved nattarbeider som medfører sjenerende støy.

Bane NOR må vurdere midlertidige støyskjermingstiltak av boliger og maskiner, eller arbeidsoperasjoner som medfører støy som overskrider grenseverdier.

3.5. Støv

Virksomheten skal påse at støv fra anleggsdriften til enhver tid er lavest mulig. Eventuelle klager på støv skal avviksbehandles, jf. vilkår 2.6.2 i denne tillatelsen, og om nødvendig skal støvreducerende tiltak iverksettes straks.

Virksomheten skal ha ekstra fokus på avbøtende tiltak for spredning av støv langs følsom arealbruk (boliger). For å redusere støvforurensning til omgivelsene skal Bane NOR SF utarbeide rutiner for vask og feiing av veier med fast dekke i nærområdene, samt rutiner for vannpåsprøyting ved støvende arbeider.

Det skal ikke være overskridelser av svevestøv (PM10) på 200 µg/m³ per time. Det skal heller ikke være overskridelser av svevestøv (PM10) på 50 µg/m³ per døgn mer enn 30 døgn per år.

Virksomheten er ansvarlig for å dokumentere at grenseverdier overholdes, samt iverksette nødvendige tiltak ved overskridelser.

Steinstøv, støv og partikler fra anleggsaktivitetene skal ikke medføre at mengde nedfallsstøv overstiger 5 g/m² i løpet av 30 dager. Dette gjelder mineralsk andel målt ved nærmeste nabo eller annen nabo som eventuelt er mer støvutsatt. Virksomheten er ansvarlig for å utføre avbøtende tiltak slik at grenseverdier overholdes, og virksomheten er også ansvarlig for å gjennomføre målinger av nedfallsstøv, jf. tillatelsens punkt 8. *Utslippskontroll*. Dersom målinger viser at støvgrenser blir overskredet, skal målinger fortsette til det er gjennomført avbøtende tiltak og det kan dokumenteres at grenseverdien overholdes.

3.6. Grunnforurensning

Virksomheten skal være innrettet slik at det ikke skjer utslipp til grunnen som kan medføre fare eller ulempe for miljøet. Virksomheten plikter å ha oversikt over mulig forurenset grunn som finnes på anleggsområdene, herunder fare for spredning og eventuelt behovet for undersøkelser og tiltak. Forurensningsmyndigheten skal varsles hvis det er grunn til å anta at tiltak vil være nødvendig.

3.7. Lys

Lys og lyskastere som ikke benyttes ut fra et helse-, miljø-, eller sikkerhetsperspektiv i forbindelse med anleggsarbeidet, skal i minst mulig grad benyttes for å hindre forurensning i form av lys, dersom det foretas arbeider mellom kl. 23:00-07:00.

4. Kjemikalier

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes i virksomheten, både som råstoff i prosess og som hjelpekjemikalier, for eksempel begroingshindrende midler, vaskemidler, hydraulikkvæsker, brannbekjempningsmidler o.l.

For kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal virksomheten dokumentere at det har blitt foretatt en vurdering av kjemikalienes helse- og miljøegenskaper på bakgrunn av testing eller annen relevant dokumentasjon, jf. punkt 2.6. *Internkontroll.*

Virksomheten plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier. Det skal foretas en løpende vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikalier som benyttes, og av om alternativer finnes. Skadelige effekter knyttet til produksjon, bruk og endelig disponering av produktet, skal vurderes. Der bedre alternativer finnes, plikter virksomheten å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.²

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke framstilles, bringes i omsetning, eller brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket³ og andre regelverk som gjelder for kjemikalier.

5. Avfall

5.1. Generelle krav

Virksomheten plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper å unngå at det dannes avfall som følge av anleggsaktivitetene. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig.

² Jf. Produktkontrolloven av 11.06.1979 nr. 79 § 3a

³ Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH) av 30. mai 2008.

Virksomheten plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldene regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder avfallsforskriften⁴.

Avfall som oppstår i virksomheten skal søkes gjenbrukt i virksomhetens produksjon eller i andres produksjon, eller – for brennbart avfall – søkes utnyttet til energiproduksjon internt/eksternt. Slik utnyttelse må skje i overensstemmelse med gjeldene regler fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven.

Dersom anleggsarbeidet medfører at det oppstår avfall eller farlig avfall skal dette avfallet leveres videre til godkjent mottak eller behandlingsanlegg senest ett år etter at det er produsert. Farlig avfall skal deklarerer på www.avfallsdeklarerer.no.

5.2. Næringsavfall

Næringsavfall må leveres til godkjent mottak. Dersom det er muligheter for at næringsavfallet kan nyttiggjøres, skal virksomheten forsikre seg om at bruken skjer uten at dette medfører nevneverdig skade eller ulempe for miljøet.

6. Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

6.1. Etablering av beredskap

Virksomheten skal etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til enhver tid representerer, jf. tillatelsens punkt 2.6.1. Beredskapen mot akutt forurensning skal øves.

6.2. Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles etter gjeldene forskrift⁵. Virksomheten skal også så snart som mulig underrette Fylkesmannen i slike tilfeller.

7. Massehåndtering

Virksomheten skal kunne dokumentere at masser som gjenbrukes er rene naturlige masser. Dersom det er usikkert om massene er å anse som rene, må de oppbevares i tette containere til massene er blitt karakterisert.

Det er virksomhetens ansvar å sikre og dokumentere at forurensete masser, samt masser med svartelistede arter leveres til godkjent mottak med tillatelse etter forurensningsloven.

⁴ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall av 1. juni 2004 nr. 930

⁵ Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 9. juli 1992 nr. 1269

8. Utslippskontroll

8.1. Målinger

Virksomheten skal gjennomføre målinger av utslipp til vann, utslipp av støv og støy, samt utslipp til grunnen dersom det skulle bli nødvendig. Med målinger menes prøvetaking, analyse og/eller beregning. Målinger skal utføres slik at de blir representative for virksomhetens faktiske utslipp, og skal omfatte komponenter som er regulert gjennom grenseverdier.

Det skal foretas en risikobasert overvåking ved at det tas ekstra vannprøver, samt målinger av støv og støy i oppstartsperioden av arbeidene, for å få kartlagt forurensningsnivåer opp mot grenseverdier gitt i tillatelsen.

8.2. Gjennomføring av målinger

Virksomheten skal ha et måleprogram som inngår i virksomhetens dokumenterte internkontroll. Måleprogrammet skal være utarbeidet før oppstart av anleggsarbeidene.

Måleprogrammet skal beskrive både prøvetaking, analyse og/eller beregning, herunder:

- Prøvetakings- og analysemetode.
- Valg av måleperioder/ - tidspunkt som gir representative prøver.
- Beregningsmodeller og utslippsfaktorer som benyttes.
- Beregning av usikkerhet i målingene for rapporteringspliktige komponenter.

Virksomheten er ansvarlig for at metoder og utførelse er forsvarlig kvalitetssikret, blant annet ved å:

- Utføre målingene etter Norsk standard. Dersom det ikke finnes, kan internasjonal eller utenlandsk standard benyttes. Fylkesmannen kan etter søknad akseptere at annen metode blir brukt, dersom virksomheten kan dokumentere at den er mer formålstjenlig.
- Bruke akkrediterte laboratorier/tjenester når prøvetaking og analyse utføres av eksterne.
- Kvalitetssikre egne analyser ved å delta i ringtester.
- Kvalitetssikre egne målinger jevnlig ved verifisering av uavhengig tredjepart.
- Redusere usikkerheten ved målingene mest mulig.

8.3. Lagring av dokumentasjon fra utslippskontroll

Virksomheten skal ta vare på alle prøveresultater og annen dokumentasjon fra kontrollen, samt overvåkingen av driften. Opplysningene skal lagres i minst fem år, og de skal være tilgjengelig ved kontroll eller på forespørsel fra forurensningsmyndigheten, jf. forurensningsloven § 50.

9. Utskifting av utstyr

Dersom det foretas utskifting av utstyr i virksomheten som gjør det teknisk mulig å motvirke forurensninger på en vesentlig bedre måte enn da tillatelsen ble gitt, skal Fylkesmannen på forhånd gis melding om dette.

All utskifting av utstyr skal baseres på at de beste tilgjengelige teknikker med sikte på å motvirke forurensning skal benyttes.

10. Ansvarsforhold

Bane NOR SF er ansvarlig for at kravene i utslippstillatelsen blir overholdt, og skal derfor sikre at entreprenør overholder kravene i tillatelsen.

Tillatelsen fritar ikke virksomheten for plikt til å innhente tillatelser fra andre myndigheter for andre sider av virksomheten som gjelder for eksempel arbeidsmiljø, brann, elektrisitet, eksplosjonsvern eller smittevern.

Tillatelsen fritar ikke virksomheten for plikt til å betale erstatning for forurensningsskade, jf. forurensningsloven § 10 og kapittel 8.

11. Eierskifte

Hvis virksomheten overdras til ny eier, skal Fylkesmannen varsles om eierskifte så snart som mulig og senest en måned etter eierskifte.

12. Nedleggelse

Hvis et anlegg blir nedlagt eller en virksomhet stanser for en lengre periode, skal eieren eller brukeren gjøre det som til enhver tid er nødvendig for å motvirke fare for forurensninger. Hvis anlegget eller virksomheten kan medføre forurensninger etter nedleggelsen eller driftsstansen, skal det i rimelig tid på forhånd gis melding til Fylkesmannen.

Fylkesmannen kan fastsette nærmere hvilke tiltak som er nødvendig for å motvirke forurensning. Fylkesmannen kan pålegge eieren eller brukeren å stille ytterligere garanti for dekning av framtidige utgifter og mulige erstatningsansvar.

Ved nedleggelse eller stans skal virksomheten sørge for at råvarer, hjelpestoff, halvfabrikat eller ferdig vare, produksjonsutstyr og avfall tas hånd om på forsvarlig måte, herunder at farlig avfall håndteres i henhold til gjeldende forskrift⁶. De tiltak som treffes i denne forbindelse, skal rapporteres til Fylkesmannen innen 3 måneder etter nedleggelse eller stans. Rapporten skal også inneholde dokumentasjon av disponeringen av kjemikalierester og ubrukte kjemikalier og navn på eventuell(e) kjøper(e).

Ved nedleggelse av en virksomhet skal den ansvarlige sørge for at driftsstedet settes i miljømessig tilfredsstillende stand igjen.

Dersom virksomheten ønskes startet på nytt, skal det gis melding til Fylkesmannen i god tid før start er planlagt.

⁶ Avfallsforskriftens kapittel 11 om farlig avfall

13. Tilsyn

Virksomheten plikter å la representanter fra forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.

VEDLEGG 1

Liste over prioriterte miljøgifter, jf. punkt 2.1.

Utslipp av disse komponentene er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i punkt 3.1. *Utslipp til vann*, eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning.

Metaller og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

Bromerte flammehemmere:	Vanlige forkortelser
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2` ,6,6` -tetrabromo-4,4` isopropyliden difenol)	TBBPA

Klorerte organiske forbindelser

1,2-Dikloretan	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ -C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ -C ₁₃)	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ -C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ -C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloreten	PER
Trikloretan	TRI
Triklosan (2,4,4'-Triklor-2'-hydroksydifenyleter)	
Tris(2-kloretyl)fosfat	TCEP

Enkelte tensider:

Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC

Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC
Alkyfenoler og alkylfenoletoksylder:	
Nonylfenol og nonylfenoletoksylder	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksylder	OF, OP, OFE, OPE
Dodecylfenol m. isomerer	
2,4,6 tri-tert-butylfenol	
Polyfluorerte organiske forbindelser (PFCs)	
Perfluoroktansulfonat (PFOS) og forbindelser som inneholder PFOS	PFOS, PFOS-relaterte forbindelser
Langkjedete perfluorerte karboksylsyrer	
Perfluoroktansyre	PFOA
C9-PFCA – C14-PFCA	PFNA, PFDA, PFUnDA, PFDODA, PFTrDA, PFTeDA
Tinnorganiske forbindelser:	
Tributyltinn	TBT
Trifenyltinn	TFT, TPT
Polysykliske aromatiske hydrokarboner	
	PAH
Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)	
	DEHP
Bisfenol A	
	BPA
Siloksaner	
Dekametylsyklopentasiloksan	D5
Oktametylsyklotetrasiloksan	D4

Fylkesmannen i Oslo og Viken

Tillatelse etter forurensningsloven til utslipp for Bane NOR SF i sammenheng med entreprisen UDK 33

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6, § 11 jf. § 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger gitt i søknad av 13. september 2019, samt opplysninger fremkommet under behandlingen av søknaden. Vilåårene framgår på side 3 til og med side 14. Tillatelsen gjelder fra dags dato til arbeidene ferdigstilles høsten 2021.

Virksomheten må på forhånd avklare med Fylkesmannen i Oslo og Viken dersom den ønsker å foreta endringer i driftsforhold, utslipp med mer som kan ha miljømessig betydning og som ikke er i samsvar med opplysninger som er gitt i søknaden eller under saksbehandlingen.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen 4 år etter at tillatelsen er tredd i kraft, skal virksomheten sende en redegjørelse for virksomhetens omfang slik at Fylkesmannen i Oslo og Viken kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

Virksomhetsdata

Virksomhet	Bane NOR SF
Beliggenhet/gateadresse	Eliesons gate 4, 3044 Drammen
Postadresse	Postboks 4350, 2308 HAMAR
Kommune og fylke	Drammen, Buskerud
Org. nummer (virksomhet)	917082308
NACE-kode og bransje	42.120 Bygging av jernbaner og undergrunnsbaner

Fylkesmannens referanser

Tillatelsesnummer	Anleggsnummer
2019.1052.T	0602.0397.01 0602.0398.01

Tillatelse gitt: 02.12.2019	Endringsnummer:	Sist endret: 12.10.2020
Hilde Sundt Skålevåg seksjonssjef		Andreas Røed rådgiver

Endringslogg

Endringsnummer	Endringer av	Punkt	Beskrivelse
8995	12.10.2020	3.4	Endring av støykrav

Fylkesmannen i Oslo og Viken

Telefon: 69 24 70 00

E-post: fmbupost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/ov

Postadresse:

Postboks 325

1502 Moss

Orgnr. 974 761 319

Besøksadresse:

Statens Hus

Grønland 32, Drammen

Innholdsfortegnelse

Tillatelse etter forurensningsloven til utslipp for Bane NOR SF i sammenheng med entreprisen UDK 33.....1

Endringslogg	1
1. Rammer	3
2. Generelle vilkår	3
2.1. Utslippsbegrensninger	3
2.2. Plikt til å overholde grenseverdier	3
2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig	4
2.4. Plikt til forebyggende vedlikehold	4
2.5. Tiltak ved økt forurensningsfare	4
2.6. Internkontroll	4
2.6.1. Risikovurdering og forebyggende tiltak	4
2.6.2 Avvikshåndtering	5
2.6.3 Kompetanse	5
3. Utslippsgrenser	5
3.1. Utslipp til vann.....	5
3.2. Påslipp til kommunalt nett.....	6
3.3. Slam	7
3.4. Støy.....	7
3.5. Støv.....	7
3.6. Grunnforurensning.....	8
3.7. Lys	8
4. Kjemikalier	8
5. Avfall	9
5.1. Generelle krav	9
5.2. Næringsavfall.....	9
6. Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning	9
6.1. Etablering av beredskap	9
6.2. Varsling av akutt forurensning.....	9
7. Massehåndtering.....	9
8. Utslippskontroll.....	10
8.1. Målinger	10
8.2. Gjennomføring av målinger	10

8.3. Lagring av dokumentasjon fra utslippskontroll	10
9. Utskifting av utstyr	11
10. Ansvarsforhold	11
11. Eierskifte	11
12. Nedleggelse.....	11
13. Tilsyn	12
VEDLEGG 1	13
Liste over prioriterte miljøgifter, jf. punkt 2.1.....	13

1. Rammer

Tillatelsen omfatter utslipp i sammenheng med forberedende arbeider (UDK33) som skal foregå fra Kreftingsgate til vest for Gulsbogen stasjon i Drammen kommune.

Ved planer om vesentlige endringer, inkludert utskifting av utstyr, skal virksomheten søke om endring av tillatelsen. Dette gjelder selv om utslippene ligger innenfor de fastsatte utslippsgrensene etter at endringene er gjennomført. Hvis annet ikke er klart bestemt i denne tillatelsen, skal den ansvarlige til enhver tid drive virksomheten i samsvar med alle relevante krav i det gjeldende forurensningsregelverket.

2. Generelle vilkår

2.1. Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsen. Dette gjelder likevel ikke utslipp av stoffer på prioritetslisten, oppført som vedlegg 1 i tillatelsen. Disse stoffene er blant de mest helse- og miljøfarlige stoffene som er i bruk. Utslipp av disse stoffene er bare tillatt hvis utslippene er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning, eller annet er bestemt i tillatelsen, jf. punkt 3.1. *Utslipp til vann*. Virksomheten skal være spesielt oppmerksom på eventuell fare for utslipp av stoffene på prioritetslisten (Vedlegg 1).

2.2. Plikt til å overholde grenseverdier

Alle grenseverdier skal overholdes innenfor de fastsatte midlingstider. Variasjoner i utslippene innenfor de fastsatte midlingstidene skal ikke avvike fra hva som følger av normal drift i en slik grad at de kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

Selv om virksomheten overholder kravene i forurensningsregelverket, skal virksomheten arbeide kontinuerlig for å hindre at forurensning oppstår eller øker, og for å begrense forurensning som

finner sted. For å unngå og/eller begrense forurensning og avfallsproblemer skal virksomheten ta utgangspunkt i den teknologien som ut fra en samlet vurdering av nåværende og fremtidig bruk av miljøet og av økonomiske forhold gir de beste resultatene, jf. forurensningsloven § 2.

2.4. Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslipp på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp skal virksomheten sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. Systemer/rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert, jf. internkontrollforskriften § 5, 2. ledd punkt 7. Selv om slike tjenester settes til entreprenør, er Bane NOR til enhver tid ansvarlig for at dette kravet overholdes.

2.5. Tiltak ved økt forurensningsfare

Dersom det som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter virksomheten å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, herunder om nødvendig å redusere eller innstille driften.

2.6. Internkontroll

Virksomheten plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette¹. Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at virksomheten overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Virksomheten plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Virksomheten plikter til enhver tid å ha oversikt over alle aktiviteter som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold.

2.6.1. Risikovurdering og forebyggende tiltak

Virksomheten skal vurdere om aktivitetene ved virksomheten kan medføre fare for forurensning av det ytre miljø, jf. internkontrollforskriften § 5, 2. ledd punkt 6, og vurdere resultatene opp mot akseptabel miljørisiko. Risikovurderingen skal være dokumentert, og skal omfatte alle forhold ved virksomheten som kan medføre forurensning av vann, grunn og luft, herunder utslipp av støy. Ved endringer i driften skal risikovurderingen oppdateres.

Virksomheten skal ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av forurensning, inkludert akutt forurensning, og de helse- og miljømessige konsekvenser forurensningen kan medføre. Med utgangspunkt i risikovurderingen skal virksomheten om nødvendig iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Virksomheten skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene, i form av en handlingsplan.

¹ Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter – forskrift av 06.12.1996 nr. 1127 (Internkontrollforskriften)

2.6.2 Avvikshåndtering

Avvik som er av en viss alvorlighet og/eller som er stadig gjentakende, skal avvikshåndteres i samsvar med bestemmelsene i internkontrollforskriften § 5, 2. ledd punkt 7. Dette inkluderer undersøkelser av årsakene til at avvikene har skjedd, vurdering og iverksetting av strakstiltak for å rette avvikene og iverksetting av avbøtende tiltak for å hindre at lignende avvik skal skje på nytt. Avvikshåndteringen skal dokumenteres skriftlig.

2.6.3 Kompetanse

Virksomheten skal ha tilstrekkelig kunnskap om renseanlegg og tilhørende installasjoner for å overholde utslippskrav og slik at det ikke oppstår ulovlige utslipp eller at utslipp fører til skade på miljøet. Virksomheten skal råde over tilstrekkelig kompetanse til å vurdere miljørisiko for sin virksomhet. Alle som håndterer farlig avfall i virksomheten skal ha dokumentert opplæring i slik håndtering.

3. Utslippsgrenser

3.1. Utslipp til vann

Håndteringen av vann skal sikre at den totale påvirkningen fra aktivitetene ikke overskrider grensene under. Grenseverdiene gjelder for rensed utslippsvann, og prøvene skal tas ved utløpet til renseløsningene i perioder det foregår utslipp.

Parameter	Grenseverdi	Måleenhet	Prøvetaking	Midlingstid
Suspendert Stoff	100	mg/l	Kontinuerlig	
pH	6-8		Kontinuerlig	
THC (C10-C40)	10	mg/l	1. gang per uke	Stikkprøve
Bly (Pb)	14	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
Arsen (As)	8,5	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
Kadmium (Cd)	1	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
Krom (Cr)	10	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
Nikkel (Ni)	34	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
Kvikksølv (Hg)	0,07	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
Kobber (Cu)	8	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
Sink (Zn)	20	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
PAH ¹⁶	2,7	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver
Benzo(a)pyren	0,27	µg/L	1. gang per uke	Ukeblandprøver

Prøvetaking og konservering av prøver skal utføres i henhold til gjeldene standarder. Det skal hentes ut ukentlige mengdeproporsjonale vannprøver for analyser av tungmetaller og organiske miljøgifter. Se for øvrig tillatelsens punkt 8.2 for gjennomføringen av målinger.

Bane NOR må påse at oppholdstiden for vann i renseanleggene blir lang nok, slik at mest mulig partikler sedimenteres i anlegget, og grenseverdier for suspendert stoff overholdes. Dersom det vises tegn til nedslamming av resipient, skal tiltak straks iverksettes. Anleggsvann uten miljø- eller helseskadelige stoffer/egenskaper kan slippes til resipient dersom maksimalkonsentrasjon av suspendert stoff i utslippspunktet er under de fastsatte grensene, og dersom utslippet ikke medfører nedslamming av resipienten.

Renset anleggsvann skal slippes ut på en sånn måte at det ikke oppstår toksiske eller kroniske effekter på vannlevende organismer. Det betyr at utslippshastigheten på vannet må tilpasses vannføringen i resipienten. Etablerte renseanlegg skal være i drift fram til det kan påvises at ubehandlet vann er under gitte grenseverdier og på et trygt nivå. Det skal også tas prøver på aktuelle parametere, samt gjennomføres analyse av disse prøvene ved innløpet til renseanleggene, for å dokumentere renseeffekt.

Dersom anleggsvann har helse- eller miljøskadelige stoffer/egenskaper, eller utslippets innhold av suspendert stoff er for høyt til å tilfredsstille kravene over, skal tiltak iverksettes for å forbedre renseprosessen. Hvis renseprosessen ikke forbedres skal anleggsvann samles opp og leveres til godkjent mottak. Utslippet skal ikke påvirke vannkvaliteten i resipient slik at tilstandsklassen til resipienten blir varig endret. Den til enhver tid gjeldene veilederen for tilstandsklassifisering av vann skal benyttes ved vurdering av tilstandsklasser.

Det skal gjennomføres inspeksjoner av rensenheter og tilknyttede installasjoner for å sikre at utstyret fungerer som bestemt. Inspeksjonene skal loggføres og inngå i virksomhetens dokumenterte internkontroll.

Etablering og fjerning av renseanlegg, samt eventuell legging av ledninger/rør til og ut i resipient/kummer må skje på en mest mulig skånsom måte slik at det gir minst mulig skade på omgivelsene. Bane NOR SF skal kunne dokumentere hvilke påslippskummer som mottar anleggsvann fra arbeidene, samt hvor mye vann som slippes til hver enkelt kum.

3.2. Påslipp til kommunalt nett

Virksomhetens påslipp skal håndteres i henhold til krav fra Drammen kommune. Dersom Fylkesmannen har stilt strengere krav til grenseverdier på utslippsvann, enn de grenseverdiene Drammen kommune har stilt til sitt offentlige overvannsnett, er det Fylkesmannens krav som er gjeldene.

Bane NOR SF skal kunne dokumentere hvilke fellesledninger/påslippskummer som mottar vann fra anleggsarbeidene.

3.3. Slam

Slam fra sandfang, oljeutskiller, oppholdstank for vaskevann, sedimentasjonsbasseng eller lignende skal fjernes ved behov slik at renseeffekten til enhver tid er optimal. Det skal utarbeides rutiner for kontroll og tømning av eventuelle sedimentasjonsbasseng og oljeutskillere.

Virksomheten plikter å sørge for at slam og sedimenter, samt annet avfall leveres til godkjent deponi eller mottak med tillatelse etter forurensningsloven.

3.4. Støy

Virksomheten skal etterleve støykrav i gjeldene reguleringsplan og *Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging* (T-1442/2016) kapittel 4.

Bane NOR skal gjennomføre målinger av støy i hele anleggsperioden og gjennomføre støyreducerende tiltak ved behov.

Naboer og andre særlige berørte skal informeres om støyende arbeider, og det skal tilbys alternative oppholdssteder til særlige berørte parter ved planlagte overskridelser, samt ved nattarbeider som medfører sjenerende støy.

Bane NOR må vurdere midlertidige støyskjermingstiltak av boliger og maskiner, eller arbeidsoperasjoner som medfører støy som overskrider grenseverdier.

3.5. Støv

Virksomheten skal påse at støv fra anleggsdriften til enhver tid er lavest mulig. Eventuelle klager på støv skal avviksbehandles, jf. vilkår 2.6.2 i denne tillatelsen, og om nødvendig skal støvreducerende tiltak iverksettes straks.

Virksomheten skal ha ekstra fokus på avbøtende tiltak for spredning av støv langs følsom arealbruk (boliger). For å redusere støvforurensning til omgivelsene skal Bane NOR SF utarbeide rutiner for vask og feiing av veier med fast dekke i nærområdene, samt rutiner for vannpåsprøyting ved støvende arbeider.

Det skal ikke være overskridelser av svevestøv (PM10) på 200 µg/m³ per time. Det skal heller ikke være overskridelser av svevestøv (PM10) på 50 µg/m³ per døgn mer enn 30 døgn per år. Virksomheten er ansvarlig for å dokumentere at grenseverdier overholdes, samt iverksette nødvendige tiltak ved overskridelser.

Steinstøv, støv og partikler fra anleggsaktivitetene skal ikke medføre at mengde nedfallsstøv overstiger 5 g/m² i løpet av 30 dager. Dette gjelder mineralsk andel målt ved nærmeste nabo eller annen nabo som eventuelt er mer støvutsatt. Virksomheten er ansvarlig for å utføre avbøtende tiltak slik at grenseverdier overholdes, og virksomheten er også ansvarlig for å gjennomføre målinger av nedfallsstøv, jf. tillatelsens punkt 8. *Utslippskontroll*. Dersom målinger viser at støvgrenser blir overskredet, skal målinger fortsette til det er gjennomført avbøtende tiltak og det kan dokumenteres at grenseverdien overholdes.

3.6. Grunnforurensning

Virksomheten skal være innrettet slik at det ikke skjer utslipp til grunnen som kan medføre fare eller ulempe for miljøet. Virksomheten plikter å ha oversikt over mulig forurenset grunn som finnes på anleggsområdene, herunder fare for spredning og eventuelt behovet for undersøkelser og tiltak. Forurensningsmyndigheten skal varsles hvis det er grunn til å anta at tiltak vil være nødvendig.

3.7. Lys

Lys og lyskastere som ikke benyttes ut fra et helse-, miljø-, eller sikkerhetsperspektiv i forbindelse med anleggsarbeidet, skal i minst mulig grad benyttes for å hindre forurensning i form av lys, dersom det foretas arbeider mellom kl. 23:00-07:00.

4. Kjemikalier

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes i virksomheten, både som råstoff i prosess og som hjelpekjemikalier, for eksempel begroingshindrende midler, vaskemidler, hydraulikkvæsker, brannbekjempningsmidler o.l.

For kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal virksomheten dokumentere at det har blitt foretatt en vurdering av kjemikalienes helse- og miljøegenskaper på bakgrunn av testing eller annen relevant dokumentasjon, jf. punkt 2.6. *Internkontroll.*

Virksomheten plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier. Det skal foretas en løpende vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikalier som benyttes, og av om alternativer finnes. Skadelige effekter knyttet til produksjon, bruk og endelig disponering av produktet, skal vurderes. Der bedre alternativer finnes, plikter virksomheten å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.²

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke framstilles, bringes i omsetning, eller brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket³ og andre regelverk som gjelder for kjemikalier.

5. Avfall

5.1. Generelle krav

Virksomheten plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper å unngå at det dannes avfall som følge av anleggsaktivitetene. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig.

² Jf. Produktkontrolloven av 11.06.1979 nr. 79 § 3a

³ Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH) av 30. mai 2008.

Virksomheten plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldene regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder avfallsforskriften⁴.

Avfall som oppstår i virksomheten skal søkes gjenbrukt i virksomhetens produksjon eller i andres produksjon, eller – for brennbart avfall – søkes utnyttet til energiproduksjon internt/eksternt. Slik utnyttelse må skje i overensstemmelse med gjeldene regler fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven.

Dersom anleggsarbeidet medfører at det oppstår avfall eller farlig avfall skal dette avfallet leveres videre til godkjent mottak eller behandlingsanlegg senest ett år etter at det er produsert. Farlig avfall skal deklarerer på www.avfallsdeklarerer.no.

5.2. Næringsavfall

Næringsavfall må leveres til godkjent mottak. Dersom det er muligheter for at næringsavfallet kan nyttiggjøres, skal virksomheten forsikre seg om at bruken skjer uten at dette medfører nevneverdig skade eller ulempe for miljøet.

6. Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

6.1. Etablering av beredskap

Virksomheten skal etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til enhver tid representerer, jf. tillatelsens punkt 2.6.1. Beredskapen mot akutt forurensning skal øves.

6.2. Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles etter gjeldene forskrift⁵. Virksomheten skal også så snart som mulig underrette Fylkesmannen i slike tilfeller.

7. Massehåndtering

Virksomheten skal kunne dokumentere at masser som gjenbrukes er rene naturlige masser. Dersom det er usikkert om massene er å anse som rene, må de oppbevares i tette containere til massene er blitt karakterisert.

Det er virksomhetens ansvar å sikre og dokumentere at forurensete masser, samt masser med svartelistede arter leveres til godkjent mottak med tillatelse etter forurensningsloven.

⁴ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall av 1. juni 2004 nr. 930

⁵ Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 9. juli 1992 nr. 1269

8. Utslippskontroll

8.1. Målinger

Virksomheten skal gjennomføre målinger av utslipp til vann, utslipp av støv og støy, samt utslipp til grunnen dersom det skulle bli nødvendig. Med målinger menes prøvetaking, analyse og/eller beregning. Målinger skal utføres slik at de blir representative for virksomhetens faktiske utslipp, og skal omfatte komponenter som er regulert gjennom grenseverdier.

Det skal foretas en risikobasert overvåking ved at det tas ekstra vannprøver, samt målinger av støv og støy i oppstartsperioden av arbeidene, for å få kartlagt forurensningsnivåer opp mot grenseverdier gitt i tillatelsen.

8.2. Gjennomføring av målinger

Virksomheten skal ha et måleprogram som inngår i virksomhetens dokumenterte internkontroll. Måleprogrammet skal være utarbeidet før oppstart av anleggsarbeidene.

Måleprogrammet skal beskrive både prøvetaking, analyse og/eller beregning, herunder:

- Prøvetakings- og analysemetode.
- Valg av måleperioder/ - tidspunkt som gir representative prøver.
- Beregningsmodeller og utslippsfaktorer som benyttes.
- Beregning av usikkerhet i målingene for rapporteringspliktige komponenter.

Virksomheten er ansvarlig for at metoder og utførelse er forsvarlig kvalitetssikret, blant annet ved å:

- Utføre målingene etter Norsk standard. Dersom det ikke finnes, kan internasjonal eller utenlandsk standard benyttes. Fylkesmannen kan etter søknad akseptere at annen metode blir brukt, dersom virksomheten kan dokumentere at den er mer formålstjenlig.
- Bruke akkrediterte laboratorier/tjenester når prøvetaking og analyse utføres av eksterne.
- Kvalitetssikre egne analyser ved å delta i ringtester.
- Kvalitetssikre egne målinger jevnlig ved verifisering av uavhengig tredjepart.
- Redusere usikkerheten ved målingene mest mulig.

8.3. Lagring av dokumentasjon fra utslippskontroll

Virksomheten skal ta vare på alle prøveresultater og annen dokumentasjon fra kontrollen, samt overvåkingen av driften. Opplysningene skal lagres i minst fem år, og de skal være tilgjengelig ved kontroll eller på forespørsel fra forurensningsmyndigheten, jf. forurensningsloven § 50.

9. Utskifting av utstyr

Dersom det foretas utskifting av utstyr i virksomheten som gjør det teknisk mulig å motvirke forurensninger på en vesentlig bedre måte enn da tillatelsen ble gitt, skal Fylkesmannen på forhånd gis melding om dette.

All utskifting av utstyr skal baseres på at de beste tilgjengelige teknikker med sikte på å motvirke forurensning skal benyttes.

10. Ansvarsforhold

Bane NOR SF er ansvarlig for at kravene i utslippstillatelsen blir overholdt, og skal derfor sikre at entreprenør overholder kravene i tillatelsen.

Tillatelsen fritar ikke virksomheten for plikt til å innhente tillatelser fra andre myndigheter for andre sider av virksomheten som gjelder for eksempel arbeidsmiljø, brann, elektrisitet, eksplosjonsvern eller smittevern.

Tillatelsen fritar ikke virksomheten for plikt til å betale erstatning for forurensningsskade, jf. forurensningsloven § 10 og kapittel 8.

11. Eierskifte

Hvis virksomheten overdras til ny eier, skal Fylkesmannen varsles om eierskifte så snart som mulig og senest en måned etter eierskifte.

12. Nedleggelse

Hvis et anlegg blir nedlagt eller en virksomhet stanser for en lengre periode, skal eieren eller brukeren gjøre det som til enhver tid er nødvendig for å motvirke fare for forurensninger. Hvis anlegget eller virksomheten kan medføre forurensninger etter nedleggelsen eller driftsstansen, skal det i rimelig tid på forhånd gis melding til Fylkesmannen.

Fylkesmannen kan fastsette nærmere hvilke tiltak som er nødvendig for å motvirke forurensning. Fylkesmannen kan pålegge eieren eller brukeren å stille ytterligere garanti for dekning av framtidige utgifter og mulige erstatningsansvar.

Ved nedleggelse eller stans skal virksomheten sørge for at råvarer, hjelpestoff, halvfabrikat eller ferdig vare, produksjonsutstyr og avfall tas hånd om på forsvarlig måte, herunder at farlig avfall håndteres i henhold til gjeldende forskrift⁶. De tiltak som treffes i denne forbindelse, skal rapporteres til Fylkesmannen innen 3 måneder etter nedleggelse eller stans. Rapporten skal også inneholde dokumentasjon av disponeringen av kjemikalierester og ubrukte kjemikalier og navn på eventuell(e) kjøper(e).

Ved nedleggelse av en virksomhet skal den ansvarlige sørge for at driftsstedet settes i miljømessig tilfredsstillende stand igjen.

Dersom virksomheten ønskes startet på nytt, skal det gis melding til Fylkesmannen i god tid før start er planlagt.

⁶ Avfallsforskriftens kapittel 11 om farlig avfall

13. Tilsyn

Virksomheten plikter å la representanter fra forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.

VEDLEGG 1

Liste over prioriterte miljøgifter, jf. punkt 2.1.

Utslipp av disse komponentene er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i punkt 3.1. *Utslipp til vann*, eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning.

Metaller og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

Bromerte flammehemmere:	Vanlige forkortelser
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2',6,6'-tetrabromo-4,4'-isopropyliden difenol)	TBBPA

Klorerte organiske forbindelser

1,2-Dikloretan	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ -C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ -C ₁₃)	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ -C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ -C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloreten	PER
Triklloreten	TRI
Triklosan (2,4,4'-Triklor-2'-hydroksydifenyleter)	
Tris(2-kloretyl)fosfat	TCEP

Enkelte tensider:

Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC

Alkylfenoler og alkylfenoletoksylder:

Nonylfenol og nonylfenoletoksylder	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksylder	OF, OP, OFE, OPE
Dodecylfenol m. isomerer	

2,4,6 tri-tert-butylfenol

Polyfluorerte organiske forbindelser (PFCs)

Perfluoroktansulfonat (PFOS) og forbindelser som inneholder PFOS	PFOS, PFOS-relaterte forbindelser
Langkjedete perfluorerte karboksylsyrer	
Perfluoroktansyre	PFOA
C9-PFCA – C14-PFCA	PFNA, PFDA, PFUnDA, PFDoDA, PFTTrDA, PFTTeDA

Tinnorganiske forbindelser:

Tributyltinn	TBT
Trifenyltinn	TFT, TPT

Polysykliske aromatiske hydrokarboner PAH

Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat) DEHP

Bisfenol A BPA

Siloksaner

Dekametylsyklopentasiloksan	D5
Oktametylsyklotetrasiloksan	D4
